

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Karla Šimky a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobkyně: **Paradox Online, s.r.o.**, se sídlem Elišky Krásnohorské 606/10, Brno, zastoupená Mgr. Jakubem Hanyášem, advokátem se sídlem Kobližná 53/24, Brno, proti žalovanému: **Vrchní soud v Praze**, se sídlem náměstí Hrdinů 1300, Praha 4, o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalovaného, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 17. 12. 2019, č. j. 14 A 103/2019 – 20, o návrhu žalovaného na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

Kasační stížnosti **se n e p ř i z n á v á** odkladný účinek.

Odůvodnění:

[1] Včasně podanou kasační stížností brojí žalovaný jakožto stěžovatel proti shora označenému rozsudku (dále jen „napadený rozsudek“) Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“). Výrokem I. napadeného rozsudku městský soud stěžovateli uložil povinnost vydat do patnácti dnů o právní moci napadeného rozsudku rozhodnutí o žádosti žalobkyně o poskytnutí informací ze dne 18. 3. 2019, vedené stěžovatelem pod sp. zn. Si 99/2019. Výrokem II. napadeného rozsudku pak městský soud uložil žalovanému povinnost nahradit žalobkyni náklady řízení.

[2] Žalobkyně se u městského soudu domáhala žalobou dle § 79 a násl. s. ř. s. ochrany proti nečinnosti stěžovatele, kterou spatřovala v tom, že stěžovatel nerozhodl o její žádosti [ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, v rozhodném znění (dále jen „InfZ“)] o poskytnutí informací ze dne 18. 3. 2019, v níž konkrétně požadovala poskytnutí textů všech rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, kterými bylo vyřízeno 506 věcí v civilní agendě v období od 1. 1. 2018 do 31. 1. 2018. Přípisem doručeným dne 2. 4. 2019 vyzval stěžovatel žalobkyni dle § 17 odst. 3 InfZ z důvodu nutnosti mimořádně rozsáhlého vyhledání informací k úhradě částky 600 Kč. Proti této výzvě podala žalobkyně dne 2. 5. 2019 stížnost dle § 16a odst. 1 písm. d) InfZ. Stěžovatel následně postoupil spis spolu se stížností nadřízenému správnímu orgánu, tj. Ministerstvu spravedlnosti, které o předmětné stížnosti dosud nerozhodlo.

[3] Městský soud v odůvodnění napadeného rozsudku konstatoval nečinnost nadřízeného správního orgánu (Ministerstva spravedlnosti) při vyřizování stížnosti proti oznámení o výši úhrady za poskytnutí informací. Následně městský soud odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 11. 2012, č. j. 2 As 13/2012 – 14, s tím, že i v případě, kdy nečinnost fakticky způsobil nadřízený správní orgán, a nikoli povinný subjekt, lze se žalobou na ochranu proti nečinnosti úspěšně bránit proti povinnému subjektu jakožto žalovanému a soud v takovém případě může žalobě vyhovět tím, že žalovanému uloží povinnost rozhodnout o žalobcově žádosti o poskytnutí informací.

[4] Stěžovatel v kasační stížnosti současně navrhl přiznání odkladného účinku. K tomu uvedl, že nepřiznáním odkladného účinku by došlo ke zmaření účelu kasační stížnosti, kdy i v řízení o kasační stížnosti vychází soud z aktuálního skutkového stavu (*ex nunc*), neboť v mezidobí je stěžovatel vázán pravomocným výrokem I. napadeného rozsudku, podle kterého je povinen vydat ve lhůtě 15 dní od jeho právní moci rozhodnutí o žádosti žalobkyně. Zároveň má stěžovatel za to, že v daném případě není eminentní zájem na urychlenosti poskytnutí informace žalobkyni, resp. újma způsobená žalobkyni pozdržením poskytnutí informace se nemůže měřit s újmou stěžovatele představovanou znemožněním kasačního přezkumu napadeného rozsudku. Přiznání odkladného účinku není podle stěžovatelova názoru v rozporu s veřejným zájmem, neboť městský soud v napadeném rozsudku přímo vybízí stěžovatele k nezákonnému postupu, a to v návaznosti na neaktuální judikaturu Nejvyššího správního soudu, což by si v zájmu právní jistoty zasluhovalo judikatorní řešení otázky, které by však nepřiznáním odkladného účinku bylo fakticky vyloučeno.

[5] Žalobkyně se ve svém vyjádření neztotožnila s názorem stěžovatele ohledně naplnění podmínek pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Stěžovatelem tvrzená újma může podle žalobkyně ve skutečnosti spočívat pouze v neuhrazení částky 600 Kč jakožto úhrady, k níž byla žalobkyně v souvislosti s žádostí o poskytnutí informací vyzvána. Z hlediska rozpočtu stěžovatele je tato částka přitom zcela bagatelní. Současně má žalobkyně za to, že by přiznání odkladného účinku kasační stížnosti bylo v rozporu s veřejným zájmem, který by v tomto případě byl představován zájmem na přístupu k informacím o činnosti soudů a státních orgánů obecně. Žalobkyně podotýká, že např. Ústavní soud, Nejvyšší soud i Nejvyšší správní soud svá rozhodnutí v anonymizované podobě uveřejňují na svých webových stránkách, a proto je zde veřejný zájem na tom, aby tak činily i další soudy.

[6] Podle § 107 s. ř. s. „[k]asační stížnost nemá odkladný účinek; Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat. Ustanovení § 73 odst. 2 až 5 s. ř. s. se užije přiměřeně“.

[7] Podle § 73 odst. 2 s. ř. s. „[s]oud na návrh žalobce po vyjádření žalovaného usnesením přizná žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem“.

pokračování

[8] Je třeba zdůraznit, že přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je mimořádným institutem, kterým Nejvyšší správní soud prolamuje před vlastním rozhodnutím ve věci samé právní účinky pravomocného rozhodnutí krajského soudu, na které je třeba hledět jako na zákonné a věcně správné, dokud není případně jako celek zákonným postupem zrušeno. Přiznání odkladného účinku proto musí být vyhrazeno pro ojedinělé případy, které zákonodárce vyjádřil v § 73 odst. 2 s. ř. s.

[9] Nejvyšší správní soud však již dříve judikoval, že povinnost tvrdit a prokázat vznik újmy má stěžovatel (např. usnesení NSS ze dne 29. 2. 2012, č. j. 1 As 27/2012 - 32). Od stěžovatele, který žádá o přiznání odkladného účinku, se tak především očekává dostatečně konkrétní a individualizované tvrzení o tom, že mu v důsledku napadeného rozhodnutí krajského soudu vznikne nepoměrně větší újma než jiným osobám, vysvětlení, v čem tato újma spočívá, a uvedení jejího rozsahu. Vylicení podstatných skutečností o nepoměrně větší újmě musí svědčit o tom, že negativní následek, jehož se stěžovatel obává, by pro něj byl zásadním zásahem. Kromě výše uvedeného tíží stěžovatele též důkazní břemeno k uplatněným tvrzením. Unesení tohoto důkazního břemena po stěžovateli vyžaduje, aby tvrzení, kterými odůvodňuje návrh na přiznání odkladného účinku, také řádně doložil (např. usnesení NSS ze dne 24. 9. 2015, č. j. 2 As 218/2015 - 50). Stěžovatel, který přiznání odkladného účinku navrhuje, tedy má povinnost tvrzení a povinnost důkazní; je na něm, aby konkretizoval a osvědčil, jakou konkrétní újmu by pro něj výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly (viz např. usnesení NSS ze dne 29. 2. 2012, č. j. 1 As 27/2012 - 32). Hrozící újma musí být závažná a reálná, nikoli pouze hypotetická či bagatelní. Nejvyšší správní soud poukazuje na dispoziční zásadu ovládající celé řízení o kasační stížnosti – kasační soud není povolán k tomu, aby za stěžovatele vlastní vyhledávací činností zjišťoval či dokazoval důvody pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Žádost o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti musí být proto dostatečně individualizovaná a podepřená konkrétními důkazy (srov. usnesení NSS ze dne 30. 1. 2012, č. j. 8 As 65/2011 - 74).

[10] Pokud jde konkrétně o rozhodovací činnost Nejvyššího správního soudu ve věcech návrhů na přiznání odkladného účinku kasačních stížností podávaných žalovanými správními orgány, v usnesení rozšířeného senátu ze dne 1. 7. 2015, č. j. 10 Ads 99/2014 - 58, uvedl, že pojetí odkladného účinku jako výjimky z pravidla stojí na tom, že „*újma, která má hrozit žadateli o jeho přiznání, nesmí být vzhledem k jeho poměrům bagatelní, nýbrž naopak významná, taková, která opravňuje, aby v jeho konkrétním případě pravidlo, že kasační stížnost odkladný účinek nemá mít, nebylo výjimečně uplatněno. Zatímco žalobce bude zpravidla spojovat újmu se svými subjektivními právy, která může okamžitý výkon rozhodnutí krajského soudu skutečně závažně ohrozit, žalovaný žádná subjektivní práva nemá. Tím spíše nemůže mít práva, jež by mohla být výkonem napadeného rozsudku či jeho jinými následky ohrožena. Jeho úkolem je v soudním řízení hájit zákonnost jím vydaného rozhodnutí. Otázka zákonnosti rozhodnutí není důvodem pro přiznání odkladného účinku. Výše uvedené neznamena, že odkladný účinek kasační stížnosti nemůže být žalovanému přiznán za žádných okolností. Půjde však o případy výjimečné, kdy odložení účinků rozhodnutí krajského soudu bude podmíněno ochranou důležitého veřejného zájmu, jehož ohrožení bude v konkrétním případě představovat právě onu nepoměrně větší újmu, než která přiznáním odkladného účinku vznikne jiným osobám a jež nebude v rozporu s jiným veřejným zájmem. Žalovaný musí stejně jako žalobce újmu tvrdit a osvědčit, tj. vysvětlit, v čem tato újma a její intenzita spočívá (...)*

újmou žalovaného proto nebude ohrožení jakéhokoliv veřejného zájmu, resp. veřejného zájmu v širším slova smyslu, tj. např. zájmu na obecném výběru daní, na jednotném postupu správních orgánů či na procesně hladkém průběhu řízení.“ Výslovně pak konstatoval, že „obtížně řešitelná procesní situace není bezprostředním ohrožením důležitého veřejného zájmu. Dodržení závazného právního názoru a v tomto důsledku pouhá hrozba existence dvou rozhodnutí ve stejné věci, včetně dvou protichůdných hmotněprávních rozhodnutí, nemůže proto pro žalovaného bez dalšího představovat újmu dosahující intenzity požadované pro přiznání odkladného účinku.“ (zvýraznění doplněno).“

[11] Stěžovatel v návrhu na přiznání odkladného účinku tvrdí, že nepřiznáním odkladného účinku kasační stížnosti dojde ke zmaření účelu řízení o kasační stížnosti, což má plynout z údajné rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu, vycházející z analogické aplikace § 81 s. ř. s. také v řízení o kasačních stížnostech. Nejvyšší správní soud této obavě nepřisvědčuje a podotýká, že stěžovatelem odkazovaný rozsudek ze dne 8. 11. 2007, č. j. 1 Ans 8/2007 – 52, je v otázce splnění podmínek pro přiznání odkladného účinku nynější kasační stížnosti irelevantní, byť to nemusí být *prima facie* zřejmé. Stěžovatelem odkazovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu vychází z odlišného procesního základu, kdy se jednalo o kasační stížnost žalobce proti zamítavému rozsudku krajského soudu ve věci žaloby na ochranu proti nečinnosti, která měla být způsobena tím, že žalovaný správní orgán otálel s vydáním nového rozhodnutí poté, co jeho rozhodnutí bylo k žalobcově žalobě zrušeno krajským soudem (nadto se nejednalo v meritu o žádost o poskytnutí informace dle InfoZ). Nejvyšší správní soud pak v odkazovaném rozsudku shledal kasační argumentaci důvodnou, nicméně nepřistoupil ke zrušení příslušného zamítavého rozsudku krajského soudu, a to z důvodu, že v mezidobí byl jiný rozsudek krajského soudu, kterým bylo zrušeno rozhodnutí žalovaného, pro změnu zrušen Nejvyšším správním soudem. Zrušením zrušujícího rozsudku krajského soudu tak „obživlo“ rozhodnutí žalovaného, a proto ustala nečinnost žalovaného, která byla předmětem řízení v této větvi přezkumu. Z toho důvodu Nejvyšší správní soud, byť shledal kasační argumentaci žalobce důvodnou, nepřistoupil ke zrušení zamítavého rozsudku a s odkazem na § 81 s. ř. s. kasační stížnost zamítl, neboť nečinnost žalovaného v podobě otálení s vydáním rozhodnutí již v žádném případě nemohla pokračovat (v důsledku „obživnutí“ rozhodnutí žalovaného) a nebylo tedy možné, aby žalobce dosáhl v případném dalším řízení před krajským soudem vyhovujícího výroku, kterým by krajský soud žalovanému uložil rozhodnout o žalobcově odvolání. Naproti tomu v nyní posuzované věci je situace odlišná v tom, že v případě shledání důvodnosti kasační stížnosti nic nebrání tomu, aby v dalším řízení městský soud žalobu zamítl, resp. aby sám Nejvyšší správní soud žalobu odmítl. Nejvyšší správní soud takto ostatně postupoval např. v rozsudku ze dne 2. 8. 2012, č. j. 4 Ans 1/2012 – 61, nebo ze dne 29. 3. 2016, č. j. 5 As 154/2015 – 57. Smysl řízení o kasační stížnosti tak v žádném případě nebude zmařen, jak se domnívá stěžovatel.

[12] Dále je třeba zopakovat výše uvedené, a sice že přiznání odkladného účinku kasační stížnosti by mělo být založeno na výjimečných okolnostech toho kterého případu. Stěžovatelem nyní uplatněnou argumentaci by však bylo možné v zásadě vznést v kterékoli typově obdobné věci, tedy obecně v případech, kdy je napadeným rozsudkem krajského soudu žalovanému přikázáno ukončit žalovanou nečinnost. Nejvyšší správní soud připouští, že právě ve věcech ochrany proti nečinnosti, kdy byla kasační stížnost s návrhem

pokračování

na přiznání odkladného účinku podána žalovaným, dosud vždy odkladný účinek kasační stížnosti přiznal (usnesení ze dne 8. 3. 2012, č. j. 4 As 1/2012 – 35, ze dne 17. 4. 2014, č. j. 3 As 26/2014 – 30, ze dne 20. 8. 2015, č. j. 5 As 154/2015 – 35, a ze dne 27. 9. 2016, č. j. 3 As 199/2016 – 28), nicméně důvody těchto usnesení se zpravidla zakládaly na otázce autoritativního posouzení osoby žalovaného jakožto povinného subjektu, který může mít zásadní precedenční význam pro postup žalovaného při vyřizování dalších žádostí o poskytnutí informací v režimu InfZ; případně se důvody přiznání odkladného účinku zakládaly na zjištění, že by žalovanému vznikla nepřiznáním odkladného účinku nepoměrně větší újma než žalobci a zároveň by tato újma nemohla být účinně napravena v případě, kdy by kasační stížnost stěžovatele byla v budoucnu shledána důvodnou. Taková situace však v nynějším případě nenastává. Nadto, pokud jde o potenciální újmu stěžovatele, tato nepřesáhne v případě poskytnutí požadovaných informací částku 600 Kč. Pokud se stěžovatel v reakci na výrok I. napadeného rozsudku rozhodne žádost žalobkyně odložit, pak dokonce stěžovateli žádná bezprostřední újma nehrozí [aniž by se Nejvyšší správní soud pouštěl do úvah o navazující žalobě proti „rozhodnutí“ dle § 17 odst. 5 věty druhé InfZ, jejím vyústění či o náhradě škody ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb. o notářích a jejich činnosti (notářský řád)].

[13] Závěrem Nejvyšší správní soud vyjadřuje ztotožnění s názorem žalovaného, že právní úprava nastalé procesní situace je poněkud krkolomná, což je nadto umocněno nedávno v účinnost vstoupivší novelizací v podobě nově zavedeného § 16b InfZ. Právní posouzení a rozřešení s tímto souvisejících otázek jsou však součástí věcného posouzení důvodnosti kasační stížnosti a nelze je předběžně posuzovat v rámci rozhodování o návrhu na přiznání odkladného účinku, čímž by v podstatě došlo k vyprázdňení vznesené kasační argumentace jako takové.

[14] Z výše uvedeného je zřejmé, že návrh stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti není důvodný, neboť ten netvrdil ani neprokázal splnění již první podmínky, tj. nepoměrně větší újmy, než jaká by přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti mohla vzniknout jiným osobám. Všechny podmínky pro přiznání odkladného účinku dle § 73 s. ř. s. však musí být naplněny současně, a proto se Nejvyšší správní soud při neshledání naplnění jedné z nich již nezabýval posuzováním podmínek ostatních a návrh na přiznání odkladného účinku zamítl (§ 73 odst. 2 *a contrario* ve spojení s § 107 s. ř. s.).

[15] Zamítnutím návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti však Nejvyšší správní soud nijak nepředjímá své budoucí rozhodnutí o věci samé; svou podstatou se jedná o rozhodnutí předběžné povahy, proto z něj nelze dovozovat jakékoli závěry ohledně toho, jak bude meritorně rozhodnuto o samotné kasační stížnosti (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 10. 2005, č. j. 8 As 26/2005 - 76, publ. pod č. 1072/2007 Sb. NSS).

[16] Žalovaný je na základě § 11 odst. 2 písm. a) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, osvobozen od soudních poplatků; Nejvyšší

správní soud mu proto neuložil povinnost zaplatit soudní poplatek za návrh na přiznání odkladného účinku.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 29. ledna 2020

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu